

Penghayatan

Etika & Peradaban

Penghayatan

Etika & Peradaban

PENYUNTING
ATEERAH ABDUL RAZAK
NUR AZUKI YUSUFF
ZALEHA EMBONG

Hak Cipta Penerbit UMK 2021

Hak cipta adalah terpelihara. Setiap bahagian daripada terbitan ini tidak boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau dipindahkan kepada bentuk lain, sama ada dengan cara elektronik, mekanikal, gambar, rakaman dan sebagainya tanpa mendapat izin daripada Penerbit Universiti Malaysia Kelantan.

Perpustakaan Negara Malaysia

Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

PENGHAYATAN ETIKA DAN PERADABAN

Ateerah Abdul Razak

Nur Azuki Yusuff

Zaleha Embong

ISBN 978-967-2912-48-4

Penerbit Eksekutif: Azman Hashim. Editor Naskhah: Amirul Firdaus Zilah, Tuan Zulkipeli Tuan Yeh, Raihana Sulaiman. Editor Perolehan: Siti Asma Mohd Rozid. Pengarah Seni: Yusroyka Karim. Pereka: Mohamad Kamarul Hisyam A Rahman. Pembantu Teknikal: Mohd Suhairi Mohamad.

Diterbitkan oleh:

Penerbit UMK

Universiti Malaysia Kelantan

Pejabat Perpustakaan dan Pengurusan Ilmu

16310 Bachok, Kelantan

(Ahli Majlis Penerbitan Ilmiah Malaysia (MAPIM))

(Ahli Penerbit Buku Malaysia (MABOPA) No. Keahlian : 201903)

Dicetak Oleh:

RTS TYPESETTING AND TRADING

No.14 Jalan Jemuju Empat 16/13d

Seksyen 16

40200 Shah Alam, Selangor

KANDUNGAN

Senarai Penyumbang Bab	vii
Senarai Singkatan Kata	ix
Prakata	xi
BAB 1: PENGENALAN PENGHAYATAN ETIKA DAN PERADABAN DALAM ACUAN MALAYSIA	1
<i>Ateerah Abdul Razak dan Zuriati Mohd Rashid</i>	
BAB 2: KONSEP ETIKA DAN PERADABAN	21
<i>Mohd Zain Mubarak</i>	
BAB 3: ETIKA DAN PERADABAN DALAM MASYARAKAT KEPELBAGAIAN	39
<i>Ateerah Abdul Razak dan Asma' Lailee Mohd Noor</i>	
BAB 4: PEMANTAPAN KESEPADUAN NASIONAL MALAYSIA	61
<i>Zaleha Embong</i>	
BAB 5: PEMBINAAN PERADABAN MAJMUK DI MALAYSIA	79
<i>Marwan Ismail</i>	
BAB 6: PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN SEBAGAI TAPAK INTEGRASI, WAHANA ETIKA DAN PERADABAN	99
<i>Nazri Muslim, Nik Yusri Musa dan Ateerah Abdul Razak</i>	

BAB 7: TEKNOLOGI MAKLUMAT DAN KOMUNIKASI PENGGERAK KESEPADUAN NASIONAL DI MALAYSIA	125
<i>Nur Azuki Yusuff dan Ali Salman</i>	
BAB 8: PERANAN ETIKA DAN PERADABAN MENDOKONG TANGGUNGJAWAB SOSIAL DI MALAYSIA	147
<i>Yohan Kurniawan dan Nur Azuki Yusuff</i>	
BAB 9: CABARAN KELESTARIAN ETIKA DAN PERADABAN DI MALAYSIA	167
<i>Burhan Che Daud dan Nur Azuki Yusuff</i>	
BAB 10: PENGHAYATAN ETIKA DAN PERADABAN DALAM ACUAN MALAYSIA	185
<i>Nur Azuki Yusuff dan Mansor Mohd Noor</i>	
Glosari	203
Indeks	207
Biografi Penyelenggara	211

SENARAI PENYUMBANG BAB

Ateerah Abdul Razak

Pensyarah

Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan
Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

Zuriati Mohd Rashid

Pensyarah

Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan
Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

Mohd Zain Mubarak

Profesor Madya

Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan
Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

Asma' Lailee Mohd Noor

Pensyarah Kanan

Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan
Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

Zaleha Embong

Pensyarah Kanan

Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan
Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

Marwan Bin Ismail

Ketua Jabatan Sains Kemanusiaan

Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan
Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

Nik Yusri Musa

Profesor Madya

Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan
Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

Nazri Muslim

Profesor Madya

Pusat Citra Universiti Kebangsaan Malaysia (Citra UKM).

Nur Azuki Yusuff

Profesor Madya

Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan
Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

Ali Salman

Profesor Madya

Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan
Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

Yohan Kurniawan

Profesor Madya

Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan
Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

Burhan Che Daud

Dekan

Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan
Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

Mansor Mohd Noor

Profesor, Ketua Kluster Perpaduan Nasional

Majlis Profesor Negara

Felo Institut Kajian Etnik Malaysia

Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM).

SENARAI SINGKATAN KATA

IT	Teknologi Maklumat
LGBT	<i>Lesbian Gay Bisexual Transgender</i>
AI	<i>Artificial Intelligence</i>
IoT	<i>Internet of Things</i>
PAS	Parti Islam Se-Malaysia
DEB	Dasar Ekonomi Baru
MPP	Masyarakat Perdagangan dan Perindustrian Bumiputera
NGO	Badan Bukan Kerajaan
PH	Pakatan Harapan
DAP	Parti Tindakan Demokratik
ICT	<i>Information Communication Technology</i> /Isu Semasa Teknologi Maklumat dan Komunikasi
BBN	Bolt, Beranek, dan Newman, Inc.
ARPANET	Advanced Research Projects Agency Network
RangKOM	Rangkaian Komputer Malaysia
JARING	<i>Joint Advanced Integrated Networking</i>
MSC	<i>Multimedia Super Corridor</i>
HSBB	Jalur Lebar Berkelajuan Tinggi
TM	Telekom Malaysia
SKMM	Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia
CSR	<i>Corporate Social Responsibility</i>
IR4.0	Revolusi Industri Ke-4
RMK-11	Rancangan Malaysia Ke-11
PRU14	Pilihan Raya Umum Ke-14
NUCC	Majlis Konsultasi Perpaduan Negara
MPU	Mata Pelajaran Pengajian Umum

PRAKATA

Buku *Penghayatan Etika dan Peradaban* ini sebagai edisi baharu pengajian umum universiti menggantikan kursus Hubungan Etnik. Ia adalah usaha rintis menggabungkan kepakaran dan pengalaman para pensyarah Jabatan Sains Kemanusiaan (JSK), Fakulti Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan (FBI), Universiti Malaysia Kelantan. Ia turut mengambil kira pandangan rakan seperjuangan daripada universiti lain sebagai usaha berganda menyediakan teks rujukan yang lengkap, padat dan mudah dikuasai bagi keperluan kursus dan pembelajaran sepanjang hayat.

Penulisan yang merangkumi 10 bab ini disusun mengikut keutamaan bidang perbincangan dan diselaras berdasarkan garis panduan yang diberi oleh pihak Jabatan Pengajian Tinggi. Pembaca didedahkan tentang konsep etika daripada perspektif peradaban yang berbeza. Ia bertujuan bagi mengenal pasti sistem, tahap perkembangan, kemajuan dan kebudayaan merentas bangsa dalam mengukuhkan kesepaduan sosial. Selain itu, perbincangan dan perbahasan berkaitan isu-isu kontemporari dalam aspek ekonomi, politik, sosial, budaya dan alam sekitar daripada perspektif etika dan peradaban dapat melahirkan mahasiswa yang bermoral dan profesional.

Buku ini juga menggalakkan mahasiswa menghayati kehidupan sosial secara beretika dan mengamalkan apa yang dipelajari dengan mengambil kira pelbagai isu semasa dalam negara. Usaha melestarikan penghayatan etika dengan inovasi sosial secara holistik dan bersepadu menjadi keutamaan kami bertepatan dengan keperluan membina peradaban Malaysia yang tinggi.

Penyunting

Ateerah Abdul Razak

Nur Azuki Yusuff

Zaleha Embong

BAB 1

Pengenalan Penghayatan Etika dan Peradaban dalam Acuan Malaysia

Ateerah Abdul Razak dan Zuriati Mohd Rashid

Objektif:

Menghayati konsep etika dan peradaban berdasarkan susur masa yang tertentu.

Hasil Pembelajaran:

1. Memperkenalkan definisi, maksud, makna dan pengenalan kepada etika dan peradaban.
2. Menghuraikan susur masa etika mengikut zaman prakolonial, kolonial dan pascakolonial.
3. Menjelaskan maksud adab dan adat mengikut acuan peradaban Malaysia.
4. Menganalisis etika dan peradaban Malaysia mengikut perkembangan sejarah, struktur sosial dan biografi.
5. Menjelaskan penghayatan etika dan peradaban mengikut peringkat individu, keluarga, komuniti dan masyarakat.

Kandungan Bab:

1. Pengenalan etika dan peradaban
2. Definisi yang berkaitan dengan istilah etika
3. Susur masa etika dan peradaban berdasarkan prakolonial, kolonial dan pascakolonial
4. Analisis etika dan peradaban berdasarkan sejarah, struktur sosial dan biografi